

„Könyvet a pusztai diákoknak”

Az elmúlt nyáron a *Szabad Föld* című hetilap egyik cikkében *Bajor Nagy Ernő*, az ismert újságíró elmondta, hogy meglátogatott egy Fejér megyei diákotthon, melyben főleg pusztai gyermekek laknak iskolai tanulmányaik idején. Az egymillió forint költséggel kialakított kollégiumban szerzett tapasztalatai azt a jól ismertényt bizonyították, hogy az itt nevelődő gyermekek a tanulásban jócskán elmaradnak szerencsésebb körülmények között élő falusi és városi társaik mögött. A kollégium fennállásának négy éve alatt mindössze egyetlenegy akadt köztük, aki az általános iskola elvégzése után középiskolában tanult tovább. 2,9-es tanulmányi átlaguk miatt — sajnos — ez nem is meglepő. A tanulásban mutatott sikertelenség egyik okát a cikkíró abban látta, hogy a kollégiumokban nevelődő gyermekek nehezen jutnak könyvhöz. A meglátogatott diákotthonnak van ugyan 212 kötetes könyvtára, de ez nemcsak túlságosan kevés, hanem szükségképpen hiányos is; a legfontosabb művek sem találhatók meg benne. Ráadásul a rendszeres gyarapításra sincs pénz, egy év óta egyetlen új könyvet sem vettek. A diákotthon megfelelő és szüntelenül gyarapított könyvtár nélkül olyan — vonta le a végős következtetést a riportter. Lehetne-e segíteni a „pusztai kollégiumoknak” ezen a gondján? Ezzel a kérdéssel zárult a cikk.

Az itt szükségszerűen száraz rövidséggel ismertetett riport és a záró kérdésbe rejtett felhívás örvendetesen nagy visszhangot ébresztett az olvasók körében. Sok levél érkezett a szerkesztőségbe, ezek alaphangját egy egykori tanyai iskolás, ma már idős korú olvasó így fogalmazta meg: „Hogy az ördögbe ne tudnánk segíteni?” Több más levélíróhoz hasonlóan mindjárt közölte is, hogy saját könyvtárából felajánl könyveket a diákotthonok részére. Am egy szikszói pedagógus jó érzékkel azt javasolta levelében, hogy ne könyveket, hanem pénzt gyűjtsenek. Indítson a *Szabad Föld* társadalmi akciót a tanyai kollégiumokban létesítendő könyvtárak támogatására. Nyisson csekk számlát, s legyen az alap egy könyv átlagos ára, 20 Ft. A szerkesztőség jónak találta a javaslatot, az akció terveit egyeztette a Hazafias Népfrontnak az iskolai könyvtárügy támogatását célzó kezdeményezésével, így került meghirdetésre a lap augusztus 13-i számában a *Könyvet a pusztai diákoknak* akció.

A lap következő számában már eredményekről adhatott hírt olvasóinak. Sok

magánszemélyen kívül vállalatok, tsz-ek, intézmények jelentkeztek kisebb-nagyobb pénzádományokkal. Az Állami Könyvterjesztő Vállalat és a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat 10—10 ezer forint értékű könyvet ajánlott fel. De akadt az ajándékozók közt nyugdíjas tsz éjjeliőr is. A Mezőgazdasági és Élelmiszezésügyi Minisztérium szintén 10 ezer forintot „jegyzett”. (Menet közben úgy döntöttek, hogy egy-egy kollégiumnak 5—5 ezer forint értékű könyvet adnak majd a könyvtár megalapozására.) *Bicskén* a járási hivatal felhívására a Hazafias Népfront községi bizottsága védnökséget vállalt az akció fölött, és ez, az állami gazdaság pedig kétezer forintot adott a helyi kollégiumnak. A *városföldi Petőfi Tsz* szüreti bált rendezett, s ennek bevételéből ezer forintot ajánlott fel kollégiumi könyvtár létesítésére, de kikötötte, hogy a hozzá legközelebb eső kollégiumot kívánja támogatni, ahol tagságának gyermekei tanulnak. Hasonlóan gondolkodott a túrkevei Táncsics Tsz is, amikor ugyancsak a helyi kollégiumnak adott ezer forintot könyvtár létesítésére. A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa is határozatban foglalt állást a mozgalom támogatása mellett. November 26-án jelentette a *Szabad Föld*: az addigi gyűjtés eredménye 124 455 Ft, amiből kerekén 5 ezer könyvet juttathatnak a kollégiumi könyvtáraknak.

S elérkezett az első könyvgyűjtemény átadásának ideje is. Decemберben a TV Híradó jövőtárból az egész ország láthatta, hogy a *tengelic diákotthon* kis lakói milyen boldogan fogadták a sok szép új könyvet. Az akció azóta is folytatódik.

*

Kik állítják össze a kollégiumoknak szánt könyvadományt? Hogyan történik a szétosztás? Biztosítva van-e a könyvtárak további, tervszerű fejlesztése, gyarapítása? Ezekkel a kérdésekkel fordultunk *Bajor Nagy Ernő*höz, az akció elindítójához és szervezőjéhez.

Bajor Nagy Ernő elmondotta, hogy az ajándékozásban sorakerülő kollégiumot az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum jelöli ki számukra. A könyvállomány összeválogatása a kollégium kívánásglistája alapján történik, s a könyveket a szerkesztőség könyvesboltban vásárolja meg. Ha a kívánt könyv nem kapható, igyekeznek hasonlót küldeni. Ami a könyvtárak további sorsát illeti, a szerkesztőség arra törekszik, hogy megnyerje a helyi politikai és gazdasági vezetőket a kollégiumi könyvtárak to-

vábbi, lehetőleg állandó anyagi és erkölcsi támogatására. Ez elérhetőnek látszik, hiszen a legtöbb kollégiumban az ottani tsz-ek, állami gazdaságok dolgozóinak gyermekei nevelődnek. A szerkesztőség egyébként állandó kapcsolatban van az OPKM-mel, s az akció minden mozzanatát megtárgyalják.

Kisfaludi Sándor, az OPKM osztályvezetője arról tájékoztatót, hogy összeállítottak egy kb. 800 címet tartalmazó alapállományjegyzéket, s ezt akarták a kollégiumoknak átadni, hogy így biztosítva legyen az állomány szakszerű összeállítása. A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése vállalta, hogy több ezer példányban sokszorosítja a jegyzéket. Sajnos, a jegyzék december végéig nem készült el, pedig már megkez-

dődött a könyvek szétosztása. A létrejött kollégiumi könyvtárak szakfelügyeletét a megyei iskolai könyvtári szakfelügyelő gyakorolja. (A diákothonok és kollégiumok feladataival, gyűjtőkörével az OPKM folyóiratának, a Könyv és Nevelésnek 1972. évi 4—5. száma foglalkozik. Ugyanebben a számban megtalálhatók az általános iskolai diákothonok 1971—72. évi könyvtári adatai is.)

Drucker Tibortól, a kiadói egyesülés főtákarától a jegyzékekkel kapcsolatban azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az OPKM említett összeállítása alapján újat készítenek, ami csak a beszerezhető, illetve a közeljövőben megjelenő művek címeit fogja tartalmazni. Ez a jegyzék 1973 első negyedében készül el.

Simay Norbert

a könyvtárak életéből

A művelődési ház és a könyvtár együttműködése Gyömrőn

A népfront könyvbarát-bizottság ülésének határozata Gyömrőn 1970-ben: „A nagyközségi művelődési intézmény átalakításával egyidőben a parkrészen padokat helyezünk el, melyeket egy-egy községi gazdasági szerv állít fel azzal a céllal, hogy olvasóparkot alakítsunk ki.” Néhai Pál Mihály szobrászművész, a bizottság vezetője a határozat hallatára ezt mondta: „Ha ti olvasóparkot állítotok, én felajánlok egy új, ide készített József Attila szobrot.”

Sajnos, Pál Mihály a szobrot nem fejezhette be, a befejezés fia kezemunkája. A szoboravatáson *Fábián Zoltán*, az írószövetség titkára már csak érdemeit méltathatta.

A község öt éves közművelődési tervében a művelődési ház és a vele egy épületben lévő könyvtár szoros együttműködését terveztük meg.

A kiindulási alap: egy csaknem tizenkétezer kötettel rendelkező szabadpolcos könyvtár, amely akkor négy, ma már hat kölcsönzőhelyet működtet a nagykiterjedésű község területén, továbbá a művelődési ház a benne tevékenykedő nyolc kiscsoporttal. Mindennek irányítására, illetve a munka végzésére egy főfoglalkozású könyvtáros és egy főfoglalkozású művelődési intézmény vezető hivatott.

A tervidőszak elején végrehajtott átalakítással igyekeztünk az intézményeket még közelebb hozni egymáshoz. A falba nyílést vágtnak, ezzel lehetővé vált

a klubterem olvasóteremként való felhasználása.

Eddigi közös tevékenységünk formái a kialakulás sorrendjében a következők:

Intézményünkben minden esztendőben fogadjuk a végzett nyolcadik osztályosokat. A községnek négy általános iskolája van. A bemutatás forgószínpadszerűen történik.

A könyvtárral közösen rendezzük minden esztendőben a költészet napjának tiszteletére az általános iskolások versmondó versenyét. Ezt iskolai válogató előzi meg, a községi bemutatóra negyven pajtás kerül. Az a cél is vezet bennünket, hogy a versmondók közül alakíthassuk ki a családi és társadalmi ünnepek állandó versmondó gárdáját. 1972-ben e verseny a Dózsa évfordulóhoz kapcsolódott, 1973-ban a Petőfi-évforduló ad tartalmát a rendezvénynek.

Évente két alkalommal együtt rendezük az író-olvasó találkozókat is. Íróvendégeink ilyenkor dedikálni szokták könyveiket.

Az Olvasó népernt mozgalomban a *nagykátai úttörők* példáját akartuk követni. Nagykátára a könyvbarát-bizottság vezetőjével és a helyi úttörőház igazgatójával látogattunk el tapasztalatok gyűjtése céljából. Ez után a könyvtár, a könyvbarát-bizottság, valamint a helyi úttörőcsapatok vezetői megállapodást írtak alá, melyben hangsúlyozzák, hogy hosszú ideig tartó, nem egy évre szóló